Федеральний суд
Tribunal fédéral
Tribunale federale
Tribunal federal

1C_286/2017

Рішення суду від 28 червня 2017 року

Перша палата публічного права

Склад суду
Федеральний суддя Мерклі, головуючий,
федеральні судді Карлен, Фоньяллаз,
секретар суду Долд.

Сторони процесу
A.________ S.A.,
Позивач,
інтереси якого представляє адвокат д-р Ханс-Петер Шаад,

проти

Федеральної прокуратури Швейцарії,
вул. Таубенштрассе, 16, 3003 Берн.

Предмет
Міжнародна правова допомога Україні у кримінальних справах; видача доказів,

скарга на рішення апеляційної палати Федерального кримінального суду від 4 травня 2017 року.

Обставини справи:
A.
Національне антикорупційне бюро України проводить проти D.________ та інших осіб кримінальне розслідування через корупцію. Розслідується підозра у виплаті 6,4 млн. євро для підкупу українських парламентарів і посадових осіб у зв'язку з постачанням комплектуючих частин і компонентів на українські атомні електростанції. Бюро виходить із того, що кошти для підкупу надійшли на два швейцарських рахунки зареєстрованого в Панамі A.________ S.A. у B.________ SA та C.________ SA.
Федеральна прокуратура також проводить кримінальне розслідування проти D.________. Воно стосується підозри в підкупі іноземних представників влади й у відмиванні коштів.
Згідно із запитом на надання правової допомоги від 29 лютого 2016 року й додатковим запитом від 28 квітня 2016 року Україна вимагала від Швейцарії здійснення різних заходів із правової допомоги, у тому числі

передачі всієї банківської документації, що стосується A.________ S.A. Федеральне управління юстиції доручило виконання Федеральній прокуратурі. Відповідно до розпорядження від 14 червня 2016 року Федеральна прокуратура прийняла до розгляду запит на надання правової допомоги. Своїм рішенням від 19 жовтня 2016 року вона задовольнила запит і розпорядилася про видачу різноманітних банківських документів, які стосуються відкритих на A.________ S.A. рахунків в обох зазначених банках.
На це від A.________ S.A. надійшла скарга до Федерального кримінального суду й одночасно вимога щодо відводу Федеральної прокуратури чи керуючого прокурора.
Рішенням від 4 травня 2017 року
Федеральний кримінальний суд не прийняв до розгляду клопотання щодо відводу й залишив скаргу без задоволення в розглянутій частині.

B.
У скарзі щодо публічно-правових відносин до Федерального суду від 22 травня 2017 року A.________ S.A. вимагає скасувати рішення Федерального кримінального суду й повернути справу на новий розгляд.
Федеральний кримінальний суд у своїй правовій позиції посилається на оскаржене рішення. Федеральне управління юстиції та Федеральна прокуратура вимагає не приймати скаргу до розгляду. Особливі обставини, передбачені ст. 84 Закону про Федеральний суд, відсутні. Позивач висловив своє ставлення до цього.

Розгляд:

1.

1.1. Згідно зі ст. 84 Закону про Федеральний суд оскарження рішення щодо міжнародної правової допомоги у кримінальних справах допускається лише тоді, коли воно, серед іншого, стосується передачі конфіденційної інформації та йдеться про випадок, що має особливе значення (ч. 1). Випадок має особливе значення передусім тоді, коли є підстави вважати, що були порушені базові процесуальні принципи, або судове провадження в іншій країні має суттєві недоліки (ч. 2).
Ст. 84 Закону про Федеральний суд має на меті ефективне обмеження можливості звернення до Федерального суду в питаннях міжнародної правової допомоги у кримінальних справах (**Рішення Федерального суду 134 IV 156** E. 1.3.1 с. 160 із примітками).
Визнавати особливе значення випадку рекомендується лише за серйозних підстав (**Рішення Федерального суду 136 IV 139** E. 2.4 с. 144 із приміткою).
Для відповіді на питання, чи має місце випадок з особливим значенням, Федеральний суд має широкі межі повноважень (**Рішення Федерального суду 134 IV 156** E. 1.3.1 с. 160 із приміткою).

Згідно зі ст. 42 ч. 2 Закону про Федеральний суд в обґрунтуванні позивної заяви потрібно у стислій формі викласти аргументи щодо того, яким саме чином оскаржуваний акт порушує право. Якщо скарга допускається лише на умовах наявності випадку з особливим значенням згідно зі статтею 84, потрібні роз'яснення, чому ці умови виконуються.
Якщо Федеральний суд вважає скаргу щодо міжнародної правової допомоги у кримінальних справах недопустимою, це підпадає згідно зі ст. 107 ч. 3 Закону про Федеральний суд – окрім винятку, який у даному випадку не застосовується – під дію рішення про відмову в розгляді протягом 15 днів після завершення обміну всіма можливими документами.
Згідно зі ст. 109 Закону про Федеральний суд палата приймає рішення у складі трьох суддів про відмову в розгляді скарг, у яких не йдеться про випадок з особливим значенням (ч. 1). Рішення обґрунтовується у спрощеному порядку. Можна в цілому або частково посилатися на оскаржуване рішення (ч. 3).

1.2. Попри те, що в даному випадку йдеться про передачу конфіденційної інформації, коли у зв'язку з цим може подаватися скарга згідно зі ст. 84 ч. 1 Закону про Федеральний суд, це не може вважатися випадком, що має особливе значення.
Лише те, що в рамках українського судового провадження обвинувачується особа, яка є відомим у цій країні політиком, не надає випадку особливого значення, як того вимагає закон (Рішення 1C_356/2016 від 12 вересня 2016 року Е. 1.2 із примітками). Те саме стосується і згаданої позивачем зацікавленості засобів масової інформації справою та тієї обставини, що можуть бути поставлені під сумнів честь і порядність обвинуваченої особи.
Позивач наводить твердження, що кримінальне провадження в Україні не відповідає принципам правової держави. Він апелює до ст. 2 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах (Систематичне зібрання законодавства 351.1). Згідно з нею запиту щодо співробітництва у кримінальних справах не відповідає випадок, коли є підстави вважати, що судове провадження в іншій країні не відповідає визначеним у Європейській конвенції з прав людини або в Міжнародному пакті про громадянські та політичні права (Систематичне зібрання законодавства 0.103.2) процесуальним принципам (літ. a) або має інші суттєві недоліки (літ. d). Первинна інстанція не визнала правових підстав для апелювання позивача до цього положення. Це відповідає усталеній федеральній судовій практиці щодо ст. 80h літ. b Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах, згідно з якою має бути власний законний інтерес, а ст. 2 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах у першу чергу захищає інтереси обвинуваченого в рамках судового провадження в іншій країні (див. останнє рішення 1C_376/2016 від 5 жовтня 2016 року Е. 2.2 із примітками). Позивач знаходиться в

Панамі й не обвинувачується в рамках українського кримінального провадження. Первинна інстанція не порушила федеральне законодавство, коли не прийняла до розгляду позов.
Окрім цього, позивач скаржиться на порушення права на судове слухання. До своєї відповіді в ході провадження первинної інстанції він додав рішення українського суду, яке виявило правопорушення з боку Національного антикорупційного бюро. Після того, як Федеральний адміністративний суд докладно визначив причини, з яких позивач не може апелювати до ст. 2 Закону про міжнародну правову допомогу у кримінальних справах, уже немає потреби в окремому описі цих аргументів (див. **Рішення Федерального суду 140 II 262** E. 6.2 с. 274; **139 IV 1** E. 2.2 с. 183; обидва із примітками). Врешті позивач наводить твердження, що його клопотання щодо долучення актів не було повністю задоволене через відсутність додатків 2-4 до актів. Однак те, що могло би бути виявленим за допомогою цих додатків, не було ним викладено (ст. 42 ч. 2 Закону про Федеральний суд). Таким чином, принципіальних правових питань не було поставлено. В іншому позивачем також не було викладено нічого, що могло би обґрунтувати те, що даний випадок мав би розцінюватися як такий, що має особливе значення.

2.
Із названих вище причин скаргу не було прийнято до розгляду.
За такого підсумку процесу судові витрати покладаються на позивача (ст. 66 ч. 1 Закону про Федеральний суд).

Виходячи з цього, суд ухвалив наступне рішення:

1.
Скарга не приймається до розгляду.

2.
Судові витрати в розмірі 1'000 франків покладаються на позивача.

3.
Це рішення надається позивачу, Федеральній прокуратурі Швейцарії, апеляційній палаті Федерального кримінального суду та Департаменту правової допомоги Федерального управління юстиції в письмовому вигляді.

Лозанна, 28 червня 2017 року

Від імені Першої палати публічного права
Федерального суду Швейцарії

Головуючий: Мерклі

Секретар суду: Долд